

Základní škola a Mateřská škola Věž, Věž 100, 582 56, IČ: 75017466

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÉ ŠKOLY VĚŽ pro školní rok 2024/2025

č.j. ZSaMSVez-28/2024

Platnost a účinnost od 1.9.2024

Úvod

Minimální preventivní program (dále jen MPP) pro školní rok 2024/2025 stanovuje dlouhodobé a krátkodobé cíle pro žáky i učitele v oblasti prevence negativních jevů. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, která směřují především k následujícím rizikovým projevům chování

- o agrese,
- o šikana,
- o kyberšikana,
- o násilí,
- o vandalismus,
- o intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie,
- o záškoláctví,
- o závislostní chování, užívání návykových látek, netolismus, gambling,
- o rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- o poruchy příjmu potravy,
- o negativní působení sekt,
- o sexuální rizikové chování .

V oblasti prevence se snažíme spolupracovat s co nejvíce subjekty, především však se zákonnými zástupci žáků. Za realizaci preventivního programu zodpovídá ředitelka školy, která koordinuje práci jednotlivých pedagogických i externích spolupracovníků. Analyzuje s učiteli a vychovatelkou školní družiny současný stav a společné řešení, případně jednotlivé problémy. Průběh naplňování MPP společně vyhodnocují. O programu jsou informováni všichni zaměstnanci školy, zákonní zástupci a žáci. Program je k dispozici k nahlédnutí pro všechny ve vstupní hale školy. Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí sociálně patologických jevů spočívá v nabídkách dalšího studia všech pedagogických pracovníků školy v podobě seminářů a školení.

Charakteristika školy

Jsme málotřídní základní škola, nacházející se v klidném venkovském prostředí. Plníme funkci spádové školy pro obce: Věž, Skála a Leština. Od 1. 9. 2024 bude navštěvovat naši školu 18 žáků. Žáci jsou rozděleni do dvou tříd. 1. třída – 1. a 2. ročník, 2. třída – 3., 4. a 5. ročník společně. Ve škole pracují 2 učitelky, ředitelka školy a vychovatelka školní družiny. Součástí naší školy je i mateřská škola s vlastním MPP. Její kapacita je 24 dětí a v současné době je plně obsazena. Vyučují zde 2 učitelky na plný úvazek a 2 učitelky na částečný úvazek. V základní škole vyučujeme podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Analýza současného stavu

Vzhledem k malému počtu žáků je výskyt rizikových faktorů chování minimální. Největším problémem, z důvodu silného provozu v obci, se jeví nepozorné přecházení silnice. Ojedinelé se projevuje vulgární vyjadřování některých žáků a hlučné chování. V prvním ročníku je potřeba se věnovat problematice oslovování dospělých, zdravení a slušnému chování. Nemáme problémy s docházkou do školy, zákonní zástupci svoje děti včas omlouvají – osobně, telefonicky nebo e-mailem.

Cíle prevence

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům. Chceme, aby se preventivní výchovně-vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy. Ve spolupráci se zákonnými zástupci usilujeme o formování takové osobnosti dítěte, která bude schopna se orientovat v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti - to vše s ohledem na svůj věk. Při naplňování MPP se snažíme, aby každodenní život školy poskytoval žákům příjemné a bezpečné školní klima, potřebné informace přiměřené jejich věku, vedl k osvojení si pozitivního sociálního chování, k rozvoji osobnosti, k odmítání forem sebedestrukce a porušování zákona a umožňoval osvojování si kompetencí zdravého životního stylu. Chceme podchytit a řešit hned první

příznaky patologického chování. Prevence sociálně patologických jevů na naší základní škole zahrnuje kromě předcházení problémům výše uvedeného rizikového chování i výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu a kvalitním mezilidským vztahům.

Dlouhodobé cíle (žáci)

- o trvale prohlubovat povědomí žáků o sociálně patologických jevech a o následcích, které mohou mít,
- o posilovat právní vědomí o kriminalitě, předpisech a zákonech,
- o osvojit si potřebné hygienické návyky a sociální dovednosti, zdravý životní styl
- o posilovat zdravé sebevědomí, umět se přiměřeně prosadit v kolektivu
- o konflikty řešit nenásilnou formou
- o prohlubovat umění komunikace mezi vrstevníky, dětmi a dospělými

Dlouhodobé cíle (učitelé)

- o podporovat vzájemnou pozitivní komunikaci směrem ke kolegům a žákům,
- o vzdělávat pedagogy v oblasti prevence,
- o proškolení všech zaměstnanců záchranáři,
- o prohlubovat týmovou spolupráci,
- o zlepšit komunikaci mezi rodiči a školou,
- o zapojit rodiče do dění ve škole

Krátkodobé cíle

- o zlepšit práci s třídou při využití komunitních metod,
- o spolupracovat s vyučujícím na pomoci problémovým žákům,
- o zvyšovat vědomí kolektivní soudržnosti třídy a školy,
- o stmelování kolektivu,
- o spolupracovat s dalšími organizacemi a školami v obci a blízkém okolí (ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka, preventivní programy Policie ČR),
- o zapojovat žáky do dění ve škole,
- o podněcovat aktivity, které vedou ke vhodnému využití volného času dětí,
- o řešit aktuální problémové situace,
- o pořádát pro rodiče a veřejnost Dny otevřených dveří a další aktivity (rozloučení s létem, Dýňobraní,..)

- o zapojovat rodiče do aktivit školy

Prevence ve vyučování

Primární prevenci v každé třídě má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě a informatice, okrajově je zařazena do všech předmětů.

Prevence v jednotlivých ročnících:

1. ročník

- o osobní bezpečí,
- o základní zásady mezilidské komunikace,
- o vztahy v dětském kolektivu, kulturní rozdílnost (prevence rasismu)
- o základní hygienické návyky,
- o využití volného času,
- o rodina,
- o bezpečné místo,
- o chování v krizových situacích.

2. ročník

- o lidské tělo,
- o zdraví a jeho ochrana,
- o zacházení s léky,
- o režim dne,
- o vztahy mezi lidmi,
- o chování v krizových situacích.

3. ročník

- o pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti,
- o zdraví a jeho ochrana,
- o lidé kolem nás, multikulturní výchova,
- o využívání volného času,
- o ochrana proti obtěžování cizí osobou.

4. ročník

- o lidské tělo, odlišnosti mezi pohlavími,
- o životospráva a důsledky nevhodných návyků,
- o využívání volného času,
- o pojmy z oblasti prevence - šikana, násilí, závislosti,
- o vztahy v kolektivu,
- o kyberšikana, nebezpečí ICT.

5. Ročník

- o domov, rodina, důvěra, vztahy,
- o návykové a léčivé látky,
- o vztahy v kolektivu,
- o komunikace,
- o pojmy z oblasti prevence - negativní vliv kouření a alkoholu,
- o puberta,
- o nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi,
- o kyberšikana, nebezpečí ICT.

Znalostní kompetence žáků: dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků, znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu, vědí, co je zdravý životní styl a mají vědomosti o udržování zdraví, mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů.

Kompetence žáků v posledním ročníku naší školy:

- o chápou rodinu jako zázemí a útočiště,
- o zvládají rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými,
- o umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- o umí se ochránit před cizími lidmi a vědí, na koho se obrátit, když někdo ohrožuje nebo omezuje jejich práva,
- o mají základní hygienické návyky a osvojený zdravý životní styl,
- o umí si zorganizovat volný čas,
- o rozlišují léky a návykové látky,

- o umí pojmenovat škodlivost kouření a alkoholu a jiných návykových látek, znají jejich následky užívání,
- o umí odmítat (říci ne) návykovou látku ve styku s vrstevníky,
- o mají povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje nebo poškozují práva druhých je protiprávní.

Metody realizace prevence

Při výuce lze využít různých metod, například výklad, předávání informací, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, dramatická výchova, modelové situace, hry, prezentace. V rámci výuky zahrnujeme ranní kruhy a hodnotící kruhy. V plánu je realizace projektových dnů k prevenci rizikového chování.

Využijeme vhodné interaktivní pořady, nadále budeme využívat bezplatné projekty Mléko do škol a Ovoce do škol. Jsme přihlášení do cyklu přednášet od Policie ČR týkající se právě bezpečnosti, a to i v kyberprostoru a sociálních sítí, které proběhnou v průběhu celého školního roku.

Legislativa

Program vychází z těchto základních dokumentů:

- o Národní strategie protidrogové politiky,
- o Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT,
- o Strategie prevence kriminality,
- o Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních,
- o Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže,
- o Školský zákon,
- o Vyhláška č. 72/2005Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních,
- o Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,

- o Vyhláška č. 197/2016Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005Sb.

Evaluace

Na realizaci programu se budou podílet všichni pedagogičtí pracovníci. Naplňování jednotlivých částí bude průběžně kontrolovat ředitelka školy, společně je bude vyhodnocovat s ostatními pedagogy. Písemné komplexní vyhodnocení, které bude součástí výroční zprávy školy, bude provedeno na konci školního roku a projednáno pedagogickou radou.

Metody hodnocení efektivity programu:

- o dotazníky – zjišťování názorů žáků na jednotlivé akce, klima ve škole či třídě,
- o průběžné sledování podmínek, situace a klima ve škole,
- o rozhovor,
- o spolupráce s třídními učiteli, případně dalšími zaměstnanci školy.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam zákonů, vyhlášek a metodických pokynů

Příloha č. 2: Seznam odborné a metodické literatury

Příloha č. 3: Krizový plán školy

Příloha č. 4: Minimální plán proti šikanování

Příloha č. 5: Seznam internetových stránek – vnější informační zdroje

Příloha č. 6: Minimální plán proti záškoláctví

Příloha č. 7: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č. 1: Seznam zákonů, vyhlášek a metodických pokynů

Školy se při řešení výchovných problémů žáků řídí těmito právními předpisy, popřípadě metodickými pokyny:

Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 89/2012 S., občanským zákoníkem

Zákonem 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláškou č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.,

Vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Metodickým pokynem MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 20 006/2007-51

Metodickým pokynem MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99-22

Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6

Metodickým pokynem MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č. j. 37 014/2005-25

Metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14

Metodickým doporučením MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č. j. MSMT-43301/2013

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013- 2018, MŠMT

Příloha č. 2: Seznam odborné a metodické literatury

časopis Prevence

Štreit J. - Cesta ke svobodě

Jak poznat kamarády a udržet si je

Otestujte schopnosti svého dítěte

Hry pomáhají s problémy

Hry pro výchovu k odpovědnosti a sebedůvěře

365 zábavných činností bez televize

Techniky arteterapie

Kartotéka her

Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí

Výchova k toleranci a proti rasismu

Terapie homosexuality

Uvolněně a s přehledem

Nesoustředěné a neklidné dítě

Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí

Nešpor K., Csémy L. – Bažení

Jak poznat a překonat problémy s hazardní hrou

Souvislosti mezi alkoholem a jinými návykovými látkami

Jak přestat brát drogy

Jak překonat problémy s alkoholem

Žít naplno

Zvládni svůj stres

Příloha č. 3: Krizový plán

Žák nahlásí učiteli, že mu někdo něco odcizil:

- o třídní učitel o krádeži a jejím šetření provede záznam se všemi důležitými skutečnostmi (kdo – kdy – kde – proč – jak – čím),
- o třídní učitel oznámí událost řediteli školy,
- o třídní učitel informuje o situaci zákonné zástupce žáka, kterému byla věc odcizena,
- o třídní učitel informuje o situaci zákonné zástupce žáka, který se krádeže dopustil (vždy až poté, co zjistí příčiny, které žáka ke krádeži dovedly, zvláště u mladších dětí),
- o třídní učitel navrhne kázeňské opatření dle platného školního řádu,
- o v případě opakování krádeže stejným žákem oznamuje ředitel školy věc Policii ČR, která provede zdokumentování a šetření krádeže,
- o opakované krádeže se rovněž nahlásí písemně na OSPOD, v oznámení se požaduje vyrozumění dle § 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže (bude zasláno do 30 dnů), oznámení sepíše třídní učitel, podává ředitel školy,

Žák nahlásí učiteli, že mu někdo něco odcizil a bylo při tom použito násilí:

- o třídní učitel o události provede záznam se všemi důležitými skutečnostmi (kdo – kdy – kde – proč – jak – čím),
- o třídní učitel informuje ředitele školy,
- o ředitel školy informuje Policii ČR,
- o třídní učitel informuje o situaci zákonné zástupce poškozeného žáka,
- o třídní učitel informuje o situaci zákonné zástupce žáka, který se činu dopustil,

Žák poškodil školní majetek nebo se dopustil vandalismu:

- o učitel, který zjistí poškození školního majetku, provede o události záznam a oznámí věc třídnímu učiteli žáka, který se věci dopustil,
- o třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka, který škodu na majetku způsobil,
- o třídní učitel řeší událost podle platného školního řádu, navrhne kázeňské opatření dle platného školního řádu, informuje ředitele školy

Žák poškodil školní majetek nebo majetek spolužáka postříkáním sprejem nebo pomalováním barvou:

- o učitel, který zjistí takové poškození, provede o události záznam a oznámí věc třídnímu učiteli,
- o třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka, který věc poškodil,
- o třídní učitel informuje zákonné zástupce poškozeného žáka,
- o třídní učitel informuje ředitele školy,
- o v těchto případech je vhodné i oznámení na Policii ČR, podává ředitel školy,

- o třídní učitel informuje školního metodika prevence.

Žák má u sebe ve škole alkohol:

- o učitel za přítomnosti svědka alkohol žákovi odebere a provede záznam o odebrání alkoholu (kdy – kde – komu – co), záznam žák podepíše,
- o informuje třídního učitele a ředitele školy,
- o třídní učitel zjistí, kde žák alkohol vzal (pokud žák uvede, že alkohol zakoupil v obchodě, je na místě vyrozumět Policii ČR, podává ředitel školy),
- o třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka, předá jim alkohol,
- o třídní učitel udělí kázeňské opatření dle platného školního řádu, informuje o něm ředitele školy,
- o v případě opakování takové události se nahlásí věc písemně na OSPOD, v oznámení se požaduje vyrozumění dle § 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže (bude zasláno do 30 dnů), oznámení sepíše třídní učitel, podává ředitel školy,
- o třídní učitel informuje školního metodika prevence.

Ve Věži 1.9. 2024

Mgr. Alžběta Mach
ředitelka školy